

מעקב הומניטרי אפריל 2010

סקירה כללית

חודש אפריל העלה על הפרק שורה של סיבות המעוררות דאגה ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש (שפ"כ), לרבות הסכנה האפשרית לעקירתם בכפייה של עשרות אלפי פלסטינים בשל צווים צבאיים חדשים, הסלמה באלימות מתנחלים וגידול בשיעורי העוני. בניסיונותיהם לתת מענה לצרכיהם הדחופים ביותר של האוכלוסייה, נתקלים ארגונים הומניטריים במספר קשיים בגישה וביכולת תפעולית המגבילים את יכולתם לתת מענה לצרכים ומסכלים הגשת סיוע באופן יעיל.

יחידות דיור הבנויות למחצה בחאן יונס עומדות על תילן מאז חודש יוני 2007 בשל האיסור על יבוא חומרי בנייה. צילום: UNRWA

ישראל מוגדר כ"מסתנן", נכנסה החודש לתוקף. על פי חקיקה זו, מעל ראשיהם של אלפי פלסטינים מרחפת סכנה פוטנציאלית של מעצר, העמדה לדין וגירוש מהגדה המערבית, וזאת בהסתמך על קריטריונים לא ברורים ובלא ביקורת משפטית מספקת.

גם לאורך גבול עזה-ישראל נמשכו החודש תקריות בהקשר של הסכסוך, וכמותן גם תקיפות אוויריות ישראליות בתוך

עקירה בכפייה וסכנת עקירה בכפייה בגדה המערבית נובעות ממספר גורמים, לרבות הריסות בתים, גירוש והגליה. הריסות מבנים בשטח C בגין היעדר היתרי בנייה שמנפיקה ישראל הביאו במשך החודש האחרון לעקירתם בכפייה של שבעה בני אדם. בירושלים המזרחית גורשו מבתיהן ארבע משפחות פלסטיניות (הכוללות 21 ילדים) שחיו בשכונת בית צפאפא, על רקע מחלוקת עם מתנחלים בסוגיית בעלות; וארגון מתנחלים פתח בהליכי פינוי אזרחיים נגד שתי משפחות פלסטיניות חדשות בשכונת שייחי גיראח. חקיקה צבאית ישראלית חדשה, שעל פיה כל מי ששוהה בגדה המערבית בלי היתר שהנפיקה

הנושאים בגיליון זה:

- הגדה המערבית:** ירידה במספר הנפגעים בד בבד עם עלייה במספר התיקפות של פלסטינים ורכושם בידי מתנחלים • הריסות מבנים והליכי עקירה בכפייה בגדה המערבית, כולל ירושלים המזרחית • סקירה מיוחדת על שטח C: מתן מענה לצרכים בסיסיים • שיפור המעקב והניטור של שירותי רפואת חירום ושל תנאי הגישה
- רצועת עזה:** מתח שורר באזור הגבול עם ישראל ומשפיע על חייהם ועל מקורות המחיה של התושבים המקומיים • שני אסירים הוצאו להורג ברצועת עזה • הפעילות במעברי הרצועה • כניסה ויציאה של תושבי רצועת עזה אל הרצועה וממנה נותרה מוגבלת • סקר של סוכנות אונר"א מצביע על עליה חדה בשיעורי העוני הקשה המוגדר כ"עוני מרוד"
- נושאים שונים ברחבי השפ"כ:** עליה במספר התקריות הגורמות לשיבושים במערכת החינוך • צו צבאי מעמיד אלפים בסכנת הגליה פוטנציאלית • הליך הפנייה המשולבת

שיקום רחב היקף של בתים ומבני ציבור שנהרסו במהלך מתקפת "עופרת יצוקה", או לכנות מבנים חדשים הדרושים בשל הגידול באוכלוסייה.

המצור, שמנע יישום מיזמים הומניטריים מתוכננים או שגרם לעיכובים משמעותיים בהם, ממשיך לכגוע ביכולתו של האו"ם לתת מענה לצרכים השוררים כעת בעזה. אחרי חודשים של משא-ומתן בין האו"ם לממשלת ישראל, התבשר מזכ"ל האו"ם בביקורו בישראל ובשפי"כ, במרס 2010, כי יתאפשר חידושם של שלושה מן המיזמים המוקפאים של האו"ם בתחומי הדיוור, התברואה והחינוך. אף שבשניים מן המיזמים הללו (תברואה וחינוך) אכן הושגה התקדמות-מה, הגדול מביניהם, שנועד לטפל בצורכי הדיוור של 151 משפחות, עדיין מוקפא בשל עיכובים באישור יבוא חומרי הבנייה הדרושים; חומרי הבנייה למיזם החלו להיכנס לעזה רק ב-17 במאי. המצור אכן הגביל את יכולת הפעולה של האו"ם והארגונים השותפים לו; עם זאת ניכרת עלייה בכמויות של הסחורות המוברחות אל עזה דרך המנהרות, לרבות חומרי בנייה. ב-11 במאי הכריזו רשויות החמאס על השקתו של מיזם שיקום שאפתני, שבמסגרתו יתוקנו 1,100 בתים שניזוקו במהלך מתקפת "עופרת יצוקה" שניהלה ישראל.

גם בשטח C של הגדה המערבית נתקל האו"ם באתגרי גישה וביצוע דומים. בינואר 2010 הגישו הארגונים השותפים בצוות ההומניטרי הפועל בשפי"כ תוכנית תגובה, שנועדה לתת מענה לצרכים הקריטיים ביותר של קהילות פגיעות במידה קיצונית בתחומי המים, החינוך והמחסה. שלושה חודשים לאחר הגשת התוכנית טרם קיבלו האו"ם ושותפיו כל תמיכה או תגובה מן הרשויות הישראליות.

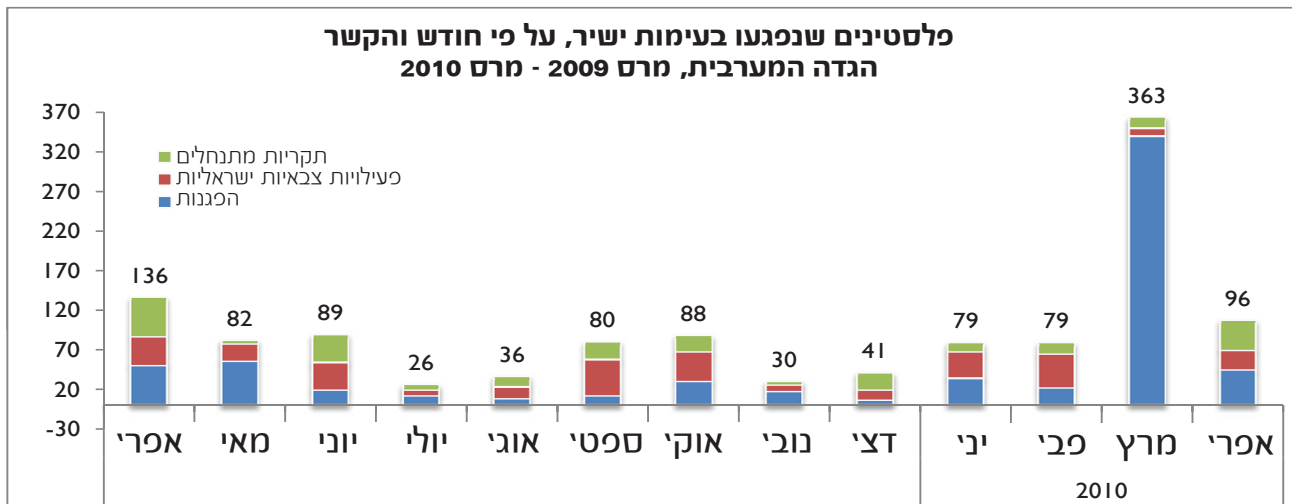
המצב ההומניטרי בשפי"כ מדגיש את הצורך בהסרת המצור על עזה, הצורך בהסרת הגבלות הבנייה בשטח C, והצורך בהקפאת כל גירושים שהם בירושלים המזרחית, בין היתר. כמו כן הוא מצריך תמיכה מוגדלת ובלא תנאי במאמצייהן של סוכנויות הומניטריות וסוכנויות פיתוח לבצע את עבודתן ביעילות ובלא קשיים. בהיעדר אמצעים כאלה, פוחתים הסיכויים לשיפור כלשהו במצב ההומניטרי, וגדלה הסבירות שהתלות הפלסטינית בסיוע בינלאומי רק תגבר.

עזה, שהביאו להריגתם של ארבעה פלסטינים, ביניהם אזרח אחד, ולפציעתם של 12 אחרים, עשרה מהם אזרחים. בגדה המערבית נהרג חמוש פלסטיני אחד ו-107 אחרים נפצעו בתקופה האמורה; מרבית מקרי הפציעה בגדה המערבית התרחשו במהלך הפגנות או בהקשר של תקריות במעורבות מתנחלים. מספר התקיפות שיזמו מתנחלים נגד רכוש פלסטיני בחודש אפריל (26) היה הגבוה ביותר שנרשם על ידי המשרד לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA) בשנה האחרונה וכלל, זו הפעם השלישית מאז דצמבר 2009, גרימת נזק למסגד. כמה מן התקריות הללו התרחשו בהקשר של האסטרטגיה המכונה "תג המחיר", שבמסגרתה תוקפים מתנחלים ישראלים תושבים פלסטינים ואת רכושם כנקמה על אמצעים שנוקטות הרשויות הישראליות.

ההרעה בתנאי החיים ברצועת עזה, בעיקר כתוצאה מן המצור הישראלי, ממשיכה לעורר דאגה. סקר עוני חדש שערכה סוכנות הסיוע והתעסוקה של האו"ם הראה כי מספר הפליטים הפלסטינים הנתונים במצב המוגדר כ"עוני מחפיר" ושממשעותו היא שאין לעילידים להשיג מזון, לרבות האמצעים לרכוש אפילו את הפריטים הבסיסיים ביותר, כמו סבון, חומרי כתיבה ללימודים בבית-הספר ומים בטוחים לשתיה, שולש מאז הטלת המצור, ביוני 2007. הירידה ביבוא הדלק התעשייתי, המיועד להפעלת תחנת הכוח של עזה, נמשכת זה החודש החמישי ברציפות בשל היעדר המשאבים הכספיים הדרושים לרכישת הדלק. כתוצאה מכך סבלה מרבית אוכלוסיית הרצועה מדי יום מהפסקות חשמל יזומות שנמשכו עד 12 שעות ביום.

יחד עם זאת הביא החודש גם התפתחות חיובית חשובה בעזה, כשבפעם הראשונה מאז יוני 2007 ואוקטובר 2008, בהתאמה, הותרה כניסתם של חומרי גלם כדוגמת אלומיניום ועץ לצרכים מסחריים. קודם לכן נכנסו לעזה, מבעד למנהרות, כמויות מוגבלות של אלומיניום ועץ מאיכות נחותה, שנמכרו במחירים גבוהים. כמו במקרה של יבוא הזכוכית, שכניסתה הותרה מאז דצמבר 2009, סביר להניח כי גם כניסתם של העץ והאלומיניום דרך המעברים תביא לירידה חדה במחיריהם, תאפשר לכלל האוכלוסייה להרשות לעצמה לרכוש את הפריטים הללו, וכך לאטום בתים מפני פגעי מזג-האוויר ולעשות בהם תיקונים. יחד עם זאת, התפתחות זו אין בכוחה לאפשר

פלסטינים שנפגעו בעימות ישיר, על פי חודש והקשר הגדה המערבית, מרס 2009 - מרס 2010

הגדה המערבית

ירידה במספר הנפגעים לצד הסלמה במתקפות מתנחלים על פלסטינים ורכושם

בעקבות העלייה החדה בחודש מרס¹, ניכרה ירידה משמעותית במספר הנפגעים בחודש אפריל, אף שמשפרם עדיין נותר גבוה יותר מאשר בכל חודש מאז אפריל 2009. במהלך התקופה נהרג פלסטיני אחד בשל אלימות פלסטינית-ישראלית, ו-107 אחרים, ביניהם 40 ילדים, וכן 10 ישראלים נפצעו.² באפריל ניכרה גם עלייה משמעותית בתקריות במעורבות מתנחלים, שיעדה היה רכוש פלסטיני. מאז תחילת השנה נהרגו שישה פלסטינים וחייל ישראלי אחד, ונפצעו 628 פלסטינים ו-93 ישראלים³ בגדה המערבית, כולל ירושלים המזרחית.

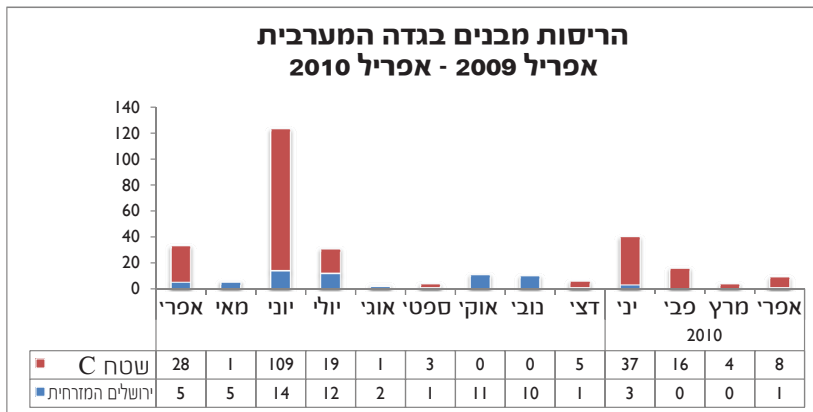
ב-26 באפריל, בעקבות חילופי אש בכפר בית עווא נהרג חמוש פלסטיני כשדחפורים ישראלים הרסו את ביתו בעודו שוהה בתוכו. האיש היה קשור לכאורה לזרוע חמושה של החמאס ונחשד בהרג שוטר ישראלי לפני ארבע שנים. התקרית הציתה עימותים בין תושבי הכפר למשמר הגבול, ואלה הביאו לפגיעתם של שישה פלסטינים, ביניהם שני נערים ואישה.

כ-40 אחוזים ממקרי הפגיעה של פלסטינים בגדה המערבית (44 פצועים) קרו בהפגנות בדיר נדיאם, נעלין, בלעין (נפת רמאללה) ובית גיאלא (נפת בית לחם), נגד הגדר והרחבת התנחלויות. יותר ממחצית מהפצועים בהפגנות (23) נפגעו בכפר דיר נדיאם, שבו מתקיימות מאז דצמבר 2009 מדי שבוע הפגנות נגד ההגבלות המתמשכות מצד מתנחלים מהתנחלות מחלמיש על גישה של פלסטינים לאדמות חקלאיות. בעשר השנים

האחרונות השתלטו מתנחלים על כ-3,000 דונמים של אדמות פלסטיניות בבעלות פרטית של תושבי הכפרים הללו, באמצעות שתילת גידולים ונטיעת עצים שונים, וכן חסימת הגישה של חקלאים פלסטינים לאדמות.

מלבד הפגנות של פלסטינים במחאה על הרחבת התנחלויות, 38 אחוזים ממקרי הפגיעה של פלסטינים (38) החודש היו בהקשר של תקריות הקשורות לפעילויות אחרות של מתנחלים, לעומת ממוצע חודשי של 21 אחוזים בשנת 2009. מרבית מקרי הפגיעה של פלסטינים בהקשר זה (30) נגרמו על ידי כוחות צבא ישראלים, רובם בעימותים שפרצו כ-25 באפריל בשכונת סילואן שבירושלים המזרחית. עימותים אלה פרצו אחרי שקבוצת מתנחלים ישראלים ופעילי ימין אחרים, מלווים על ידי המשטרה הישראלית, צעדו בשכונה במחאה על מה שהם מגדירים בנייה "בלתי חוקית" של בתים פלסטיניים בסילואן. במהלך העימותים נפצעו לכחות 29 פלסטינים, ביניהם 19 ילדים, ושני שוטרים ישראליים (רי הסעיף העוסק בגישה לחינוך). המתרחש בשכונת סילואן נותרה גבוהה גם ביתרת החודש; פעילות המתנחלים באזור מתמשכת, ומעל כ-50 בתים פלסטינים באזור בוסתן שבסילואן ממשיכה לרחף סכנת הריסה.

26 תקריות במעורבות מתנחלים הביאו לנזק לרכוש פלסטיני, נתון כמעט כפול מן הממוצע החודשי של תקריות כאלה בשנה הקודמת, 26 לעומת 14 תקריות.⁴ באחת התקריות החמורות ביותר שאירעו במהלך החודש ביצעו מתנחלים מעשי ונדליזם במסגד ובשני בתים, והציתו ארבעה כלי רכב בכפר הפלסטיני חווארה, בצפון הגדה המערבית. זו הייתה התקרית השלישית במעורבות מתנחלים שנרשמה מאז ה-11 בדצמבר 2009, שבה היה היעד מסגד.

בדרום הגדה המערבית, ב-21 וב-28 באפריל, בהתאמה, דווח על שתי תקריות שבהן חלחלו מי שפכים מהתנחלויות בראש גבעות אל קהילות פלסטיניות ואדמות כפרים. בבית לחם, הציפו שפכים מהתנחלות כפר עציון (נפת בית לחם) קרקע חקלאית השייכת לחקלאים פלסטיניים מהכפר בית אומר (נפת חברון) וגרמו נזק לקרקע בשטח 70 דונמים; שפכים מההתנחלות הסמוכה ביתר עלית הציפו שני דונמים של קרקע בבעלות פלסטינים מהכפר חוסאן.

גירושם בירושלים המזרחית

ב-25 באפריל גורשו מבתיהן ארבע משפחות פלסטיניות המונות 33 נפשות, ביניהן 21 ילדים, תושבות שכונת בית צפכא שבירושלים המזרחית. פסיקתו של בית המשפט העליון לצדק בעניין ניתנה בהקשר של סכסוך בעלות על הבתים והאדמות בין המשפחות למתנחלים המתגוררים בהתנחלות קריית ארבע. המשפחות מתגוררות בבתים הללו עוד מאז התקופה שקודם ל-1967.

סכנת עקירה בכפייה עדיין צפויה לעשרות פלסטינים בשכונת שייחי גיראח שבירושלים המזרחית, כתוצאה ממאמציהם של ארגוני מתנחלים לגרשם מבתיהם כדי לפנות מקום להתנחלות חדשה באזור. באפריל הוגשו הליכי גירוש אזרחיים נגד שתי משפחות חדשות, ביוזמתה של חברת נחלת שמעון, אותו ארגון שהיה מעורב בגירושן של שתי משפחות פלסטיניות באוגוסט 2009, ובכתיחה בהליכים דומים נגד שש משפחות אחרות בשייחי גיראח. מאז נובמבר 2008 גורשו בסך הכול 56 בני אדם, מהם 20 ילדים, מבתיהם שבשכונת שייחי גיראח. בנוסף, בדצמבר 2009 השתלטו מתנחלים על חלק מביתה של משפחה אחרת. בסך הכול מעריכים ש-475 פלסטינים מצויים בסכנת גירוש בכפייה, נישול ועקירה בכפייה בשל תוכניות להקמת התנחלות בשייחי גיראח.⁶

זרקור על שטח C: מתן מענה לצרכים הומניטריים בסיסיים

זו הראשונה בשורה של כתבות שייכללו ב"מעקב ההומניטרי", יסבו תשומת לב לסוגיות ההומניטריות שעומן מתמודדים תושבי שטח C ויביאו עדכונים ותגובות של הקהילה ההומניטרית ושל הרשויות הישראליות לצרכים הללו.

שטח C זוהה כאזור בקדימות עליונה לסיוע הומניטרי, בשל רמת צרכים גבוהה הנובעת משנים של הזנחה ובידוד.⁷ ברם, בניסיונותיהם לתת מענה לצרכיהן של קהילות

הריסות מבנים בגדה המערבית, כולל ירושלים המזרחית

החודש ביצעה עיריית ירושלים את ההריסה הראשונה של מבנה פלסטיני בשנת 2010, ובשטח C הרס המנהל האזרחי הישראלי שמונה מבנים בבעלות פלסטינית, בגין היעדר היתרי בנייה שמנפיקה ישראל. מאז תחילת 2010 הרסו הרשויות הישראליות בסך הכול 65 מבנים בבעלות פלסטינית בשטח C, והביאו לעקירתם בכפייה של 125 פלסטינים, וכן הרסו מבנה אחד שלא היה מיועד למגורים בירושלים המזרחית; כמו כן, בירושלים המזרחית הרסו פלסטינים שני מבנים לאחר שקיבלו צווי הריסה מעיריית ירושלים, בצעד שהביא לעקירתם בכפייה של שבעה פלסטינים, ביניהם חמישה ילדים, והשפיע באופנים אחרים על שמונה פלסטינים, ביניהם חמישה ילדים.

ב-25 באפריל הרסו הרשויות הישראליות חדר שמירה השייך לקמפוס של אוניברסיטת אל-קודס, בשכונת בית חנינא שבירושלים המזרחית. ההריסה בוצעה כחלק מבנייה, על ידי העירייה, של קטע מכביש מתוכנן סביב ירושלים, "כביש הטבעת" המזרחי. כשיושלם, יאפשר כביש זה למתנחלים הנוסעים מההתנחלויות בצפון הגדה המערבית להתחבר ישירות לירושלים המערבית, ולצמצם למינימום את נסיעתם בירושלים המזרחית.

בנוסף על כך, החודש הרס המנהל האזרחי הישראלי שמונה מבנים בבעלות פלסטינית בשטח C, בגין היעדר היתרי בנייה, ביישובים חארס (נפת סלפית), אל חדיר ובית סאחור (נפת בית לחם). שניים מן המבנים היו בתי מגורים, שהריסתם הביאה לעקירתם בכפייה של שבעה בני אדם, בעוד שהנותרים כללו מבנים מסחריים ויסודות לבית. כמו כן, באפריל רשם המשרד לתיאום עניינים הומניטריים את מסירתם של צווי הפסקת עבודה, הצעד המקדים את הוצאתו של צו הריסה, נגד 27 מבנים בבעלות פלסטינית, בגין היעדר היתר.⁸

בהיתר בנייה מהרשויות הישראליות, וקורא להכרה בזכות למחסה מוגן מפני פגעי מזג האוויר, בלא צורך בהיתר.

שלושה חודשים לאחר הגשת התוכנית, האיים והארגונים השותפים שלו עדיין ממתנינים לתגובה רשמית מהרשויות הישראליות.

נכון לעכשיו הושלם מיפוי של יותר מ-250 קהילות בשטח C ושל אוכלוסיותיהן. עד עתה לא היה בנמצא מידע מקיף על מספר הקהילות המתגוררות בשטח C או על אוכלוסייתן.

ניטור משופר של תנאי הגישה לשירותי רפואת חירום

הגישה לבתי-חולי ולמתקנים רפואיים במהלך העברת חירום רפואית (או כינוי) ממשיכה לעורר דאגה, במיוחד בכל האמור בקהילות המנותקות על ידי הגדר, שטח C, שטחים צבאיים ומחסומים בירושלים המזרחית. על-מנת לנטר הגבלות אלו, הכשיר כוח המשימה לענייני בריאות ותזונה, בהנהגת ארגון הבריאות העולמי, 42 נהגי אמבולנס וצוותים ניידים בנהלי גישה בטוחה והגנה, מעקב אחר תקריות ודיווח עליהן. ההכשרה אורגנה בשיתוף פעולה עם משרד הבריאות הפלסטיני ברמאללה. החל ממאי 2010 ישתמשו הארגונים השותפים לכוח המשימה לענייני בריאות בגרסה מותאמת לצרכיהם של מערכת הנתונים לגישה וסגרים של המשרד לתיאום עניינים הומניטריים.

פגיעות בשטח C, נדרשו הארגונים ההומניטריים להתמודד עם אתגרים ניכרים, בשל השליטה הישראלית המתמשכת בשטח, ובעיקר בכל האמור בדרישות מגבילות להיתרים. כתוצאה מכך, בינואר 2010 אישר צוות סוכנויות האו"ם והארגונים ההומניטריים הלא ממשלתיים תוכנית תגובה שנועדה לטפל בצרכים הדחופים ביותר של קהילות פגיעות וחלשות בתחומי המים, החינוך והמחסה.

תוכנית התגובה ההומניטרית לשטח C מורכבת מחבילה של מיזמים בעלי קדימות, שאת כולם יש ליישם בדחיפות. רכיב המים והתברואה כולל 15 מיזמים שיש ליישב בדחיפות, על מנת לתת מענה לצרכים ההומניטריים הדוחקים של כ-52,000 בני אדם ב-17 קהילות שונות בשטח C. אלו קהילות המקבלות כחות מ-60 ליטרים מים לנפש ליום, הרבה מתחת לתקן של ארגון הבריאות העולמי, שהוא 100 ליטרים מים לנפש ליום, או שהן משלמות יותר מ-20 ש"ל למיק מים המובאים במיכליות, לעומת 4.8 ש"ל למיק - המחיר הממוצע של מים שאותם מספקת רשת המים. החבילה כוללת גם מיזמים המתמקדים בכ-25 מתקני חינוך, שבהם לומדים יותר מ-6,000 תלמידים. בתי-הספר הללו מתמודדים עם קשיים בשל עיכובים ממושכים במתן היתרי בנייה והנפקת צווי הפסקת עבודה או הריסה. בעיות אחרות המשפיעות על החינוך בשטח C כוללות סוגיות הגנה, כגון אלימות מתנחלים, מבצעים צבאיים ישראלים וקשיי גישה לבתי-ספר, שעמם מתמודדות קהילות מרוחקות (רי להלן), סעיף תקיפות נגד בתי-ספר). ולבסוף, התוכנית קוראת להקפאת ההריסות של בתים בשטח C שאינם מצוידים

קאהר אבו שעב, נהג אמבולנס בשירות ועדות הבריאות בנפת קלקיליה שבצפון הגדה המערבית, צילום: פטרייק צול, WHO

קאהר אבו-סחב, נהג אמבולנס בשירות ועדות בריאות בקלקיליה שבצפון הגדה המערבית, מספר על עבודתו, על התנאים במחסומים ועל הסכנות מן המתנחלים.

"הקהילות שמנותקות על ידי הגדר הישראלית מהוות עבורנו את מקור הדאגה הגדול ביותר; קשה לספק בהן סיוע חירום וטיפול רפואי בסיסי. באזור הפעולה שלי, דוגמה לכך הוא ראס א-טירה, במובלעת אלפי מנשה. לאחרונה התרכך מעט היחס של החיילים הישראלים אלינו, אבל בסופו של דבר הגישה שלנו תלויה במפקד במחסום. המעבר יכול להיעשות קשה במיוחד אם המטופל באמבולנס הוא גבר צעיר.⁸

במחסומים המרכזיים בתוך הגדה המערבית מרשים לנו בדרך כלל לעבור כעת, אחרי שאנחנו מראים את המסמכים שלנו ופותחים במהירות את הדלתות האחוריות. מה שמטריד אותי הוא פס ההאטה לפני המחסום, שנועד להאט את המכוניות. אני מנסה לנהוג עליו בזהירות רבה ככל האפשר, כדי שהאמבולנס לא ייטלטל בכוח. ובכל זאת, למטופלים עם שברים, למשל, זה מכאיב מאוד."

המתיחות בגבול עזה-ישראל נותרת בעינה ומשפיעה על חייהם ומחיייתם של אזרחים

תקריות לאורך גבול עזה-ישראל, בנוסף על תקיפות אוויריות ישראליות בתוך עזה, נמשכו במשך החודש והביאו להריגתם של ארבעה פלסטינים, ביניהם אזרח אחד, ולפציעתם של 12 נוספים, שעשרה מהם היו אזרחים. מאז תחילת 2010 נהרגו 18 פלסטינים⁹, שלושה חיילים ישראלים ונתין זר אחד, ונפצעו 71 פלסטינים וארבעה מאנשי הכוחות המזוינים הישראלים.

באפריל הרגו כוחות ישראליים שלושה אנשי פלנים חמושים פלסטיניים ופצעו שניים אחרים, בשתי תקריות נפרדות בסמוך לגבול, אחרי שעל פי הדיווחים הבחינו בקבוצת חמושים מנסה לטמון מטען צד, ותוך כדי עימות מזוין שפרץ במהלך חדירה ישראלית.¹⁰

ההרוג הנותר נהרג בהפגנה ליד גדר הגבול, במחאה נגד הגבלות הגישה המתמשכות שמטילה ישראל על "אזור החיץ" שלאורך גבול עזה-ישראל. זהו הפלסטיני הראשון שנהרג בהפגנות מסוג זה, שאורגנו בבית חנון מאז ינואר 2010, ובאפריל אורגנו על בסיס יומי כמעט בכל רחבי רצועת עזה על ידי קבוצות המייצגות חקלאים ועזתים אחרים, החיים בשטחים הצמודים לגבול. בשתי הפגנות דומות פתחו כוחות ישראלים בירי באש חיה על המפגינים ופצעו שישה מהם. התקריות התרחשו אחרי שהמפגינים צעדו לעבר גדר הגבול, ועל פי הדיווחים, בכמה מקרים גם יידו אבנים לעבר הכוחות הישראליים. לדברי אמצעי התקשורת הישראליים, צה"ל הכריז על השטחים הסמוכים לגבול בתוך רצועת עזה כעל "שטח לחימה". אף שההשלכות של הכרזה זו נותרות לא-ודאיות, קיים החשש שהתפתחות זו תעלה את רמת הסיכון לחייהם של פלסטינים החיים או עובדים בשטחים הללו. ההכרזה באה אחרי שעל פי הדיווחים איתר הצבא הישראלי שלושה מטעני נפץ ליד הגבול, ופירק אותם.

האכיפה על ידי כוחות ישראלים של הגבלות הגישה לשטחי דיג שרשמית מצויים במרחק העולה על שלושה מיילים ימיים מהחוף, ולעיתים קרובות במרחק פחות מכך, הביאה גם היא לנפגעים פלסטינים בחודש אפריל. בארבע תקריות נפרדות במשך החודש פתחו כלי שיט של חיל הים הישראלי ביריות "אזהרה" לעבר סירות דיג פלסטיניות. בתקרית אחת נפצעו אנושות דייג פלסטיני בן 15, כשסירתו טבעה בעת שניסה לחמוק מהירי הישראלי.

התקיפות האוויריות הישראליות נמשכו בתחילת אפריל, בעקבות מותם של שני חיילים ישראליים במהלך עימות מזוין בין כוחות ישראליים לחמושים פלסטיניים, ב-26 במרס, עימות שהביא גם למותם של שני חמושים פלסטיניים ולפציעתם של שני חיילים ישראליים. יעדיהן של התקיפות האוויריות באפריל היו תחנת משטרה, נפחייה ומפעל למוצרי חלב בעיר עזה, כשהתקיפה האחרונה הביאה לפציעתם של שני ילדים (בני שנתיים ו-18), להרס המפעל ולנזק למספר מהבתים שסביבו.

פלגים חמושים פלסטיניים ירו מספר טילים מתוצרת מקומית לעבר דרום ישראל, לרבות בסיסי צבא הממוקמים על הגבול. בישראל לא היו נפגעים או נזק לרכוש, אולם שלושה פלסטינים נפצעו מרסיסים כשאחד הטילים נחת בבית חנון, מצפון לעיר עזה.

שני אסירים הוצאו להורג ברצועת עזה

ב-15 באפריל הוציאו רשויות החמאס בעזה להורג שני אסירים שהורשעו בשיתוף פעולה עם ישראל. היו אלה שתי ההוצאות להורג הראשונות באישור רשמי מאז השתלטות החמאס ביוני 2007, וההוצאות להורג הראשונות שבוצעו ברצועת עזה מאז 2005.

זמן קצר לפני ההוצאות להורג, קיבל משרד הנציב העליון לזכויות אדם של האו"ם מידע על כך שרשויות החמאס פנו

אישה נהרגה בתואנה של "שמירה על כבוד המשפחה"

ב-12 באפריל נהרגה אישה מהעיר בית להיא, בצפון רצועת עזה, לכאורה על מנת "לשמור על כבוד המשפחה". לדברי הקרן להתפתחות נשים של האו"ם (UNIFEM), מקרה מוות זה מביא את סך המקרים המתועדים של נערות ונשים שנרצחו מאז תחילת 2010 במה שמכונה רציחות "כבוד" לשמונה; שבע בגדה המערבית ואחת ברצועת עזה.

פשעים המבוצעים בתואנה של "כבוד המשפחה", לכאורה, ממשיכים להוות איום רציני על זכותן הבלתי ניתנת להעברה של נשים לחיים, ולא טופלו דיים על ידי הרשויות הפלסטיניות. כך למשל, חוק העונשין הנהוג כעת בגדה המערבית וברצועת עזה רואה במעשי רצח של נשים בשם "כבוד" נסיבות מקלות, ומתיר את הפחתת העונש המושת על מבצעי הרצח.¹¹ נוהג זה עומד בסתירה להגנה על זכות היסוד לחיים ולתנאים הקבועים באמנת האו"ם בדבר ביטול כל צורות האפליה נגד נשים (CEDAW), אשר הרשות הפלסטינית החליטה לדגול בה בצו נשיאותי שניתן במרס 2009.

הזכוכית והעץ שהגיעו לעזה קודם לכן נכנסו לתחומיה רק דרך המנהרות, נמכרו ביוקר והתאפיינו בדרך כלל באיכות ירודה. ברם, עם כניסתה של הזכוכית לעזה ניכרה ירידה חדה במחירי הזכוכית. מאותה עת ואילך נכנסו לעזה סך של 181 מטענים שהכילו כ-117,600 משטחי זכוכית, ועקב כך ירד מחיר הזכוכית מ-150 ש"ח למ"ר ל-25-50 ש"ח למ"ר. יבוא העץ, כמו גם אלומיניום למשקופי חלונות, יאפשר למשפחות עזתיות רבות לאטום את בתיהן מפני פגעי מזג האוויר.

בסך הכול נכנסו לעזה באפריל 2,647 מטעני סחורות, כ-78 אחוזים פחות מן הממוצע החודשי של מטענים שנכנסו לעזה בחמשת החודשים הראשונים של 2007 (12,350). מוצרי מזון והיגיינה וחומרי ניקוי היוו שבעים ושישה (76) אחוזים מכלל היבוא. תשעה אחוזים מהיבוא החודש נועדו לסוכנויות סיוע הומניטרי.

קודם לכן, בחודש מרס, הודיעו הרשויות הישראליות למזכ"ל האו"ם כי בקרוב תאושר כניסתם של החומרים הדרושים להשלמתו של מיזם דיור של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם בחאן יונס, ובו 150 יחידות דיור. נכון לעכשיו החומרים עדיין מחכים לאישור כניסה. האיסור העכשווי על יבוא חומרי בנייה הוטל לראשונה על ידי ישראל מאז יוני 2007; ההרס הנרחב של בתים במתקפת "עופרת יצוקה" החריף עוד יותר את השפעותיו של איסור זה.

חשמל ודלק תעשייתי

באפריל, זה החודש החמישים ברציפות, נמשכה הירידה ביבוא דלק תעשייתי המיועד לתחנת הכוח בעזה - החודש יובאו 5.2 מיליוני ליטרים, הנתון הנמוך ביותר שנרשם מאז ינואר 2009.¹² כתוצאה מן המחסור המתמשך בדלק תעשייתי, אחת משתי הטורבינות של התחנה, שהושבתו במרס 2010, אינה מופעלת. כתוצאה מכך ממשיכה מרבית אוכלוסיית עזה לסבול מדי יום מהפסקות חשמל יזומות הנמשכות עד 12 שעות ביום.

אל משפחותיהם של 15 בני אדם שנידונו למוות, כדי שאלו יוכלו לבקר את בנייהן בפעם האחרונה. מאמינים כי שני בני האדם שהוצאו להורג בחצות היו חלק מקבוצת אסירים זו.

ב-24 במרס הודיעו הרשויות בעזה על החלטתן להוציא לפועל את ההוצאות להורג של כמה פושעים לכאורה. כעבור ארבעה ימים הודיעו הרשויות על פתיחתו של הליך אשרור גזרי דין המוות הללו, על אף החוק הפלסטיני הישם, המצריך אשרור של נשיא הרשות הפלסטינית לכל גזר דין שכזה.

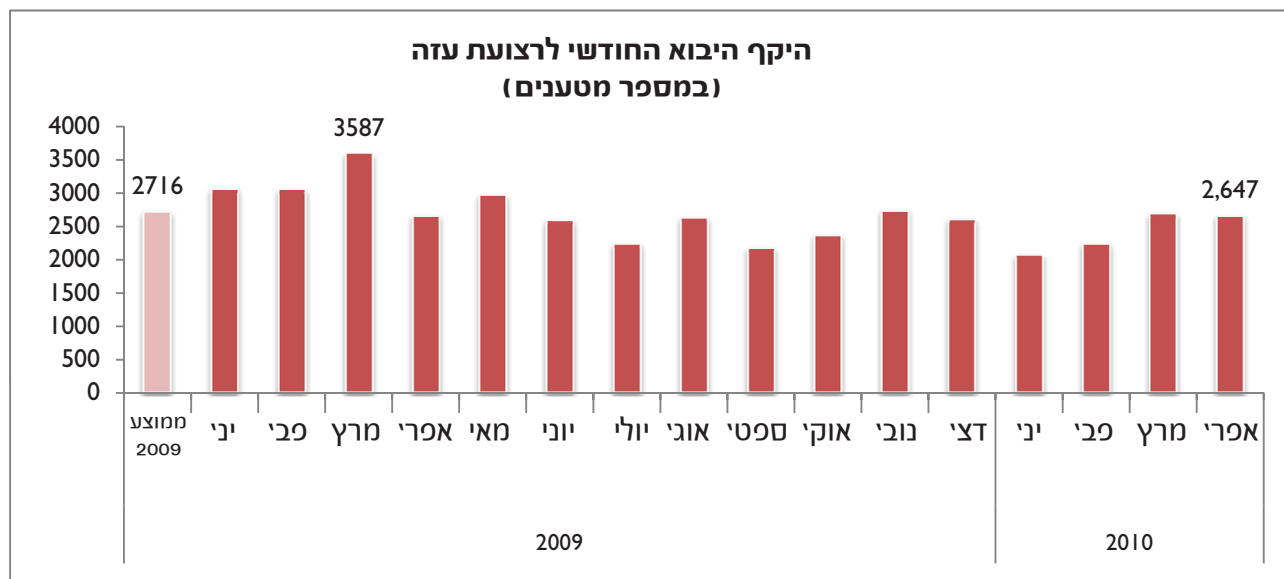
ארגוני זכויות אדם וחברה אזרחית בעזה ביטאו את חששותיהם מכך שבקרוב יתרחשו הוצאות להורג נוספות. ב-19 באפריל אמר שר הפנים של חמאס, פתחי חמד, במסיבת עיתונאים כי ממשלתו "...תמשיך ליישם את עונש המוות לכל מי שנידונים לו".

הזכות לחיים מוגנת בחוק זכויות האדם הבינלאומי, והשימוש בעונש המוות מוגבל לפשעים החמורים ביותר תחת נסיבות מוגבלות באופן קיצוני. הגבלה מוחלטת אחת הינה שאת עונש המוות ניתן לגזור רק אחרי שקוימו ערכויות למשפט הוגן בבתי משפט שהוקמו על פי החוק, דרישה שעל פי משרד הנציב העליון לזכויות אדם בנסיבות העכשוויות ברצועת עזה בלתי אפשרי למעשה למלאה. טיוטת חוק, הנמצאת כעת בעיונה של הרשות הפלסטינית, מבקשת לבטל את עונש המוות, והתקבלה בכרחה על ידי ארגונים לזכויות אדם.

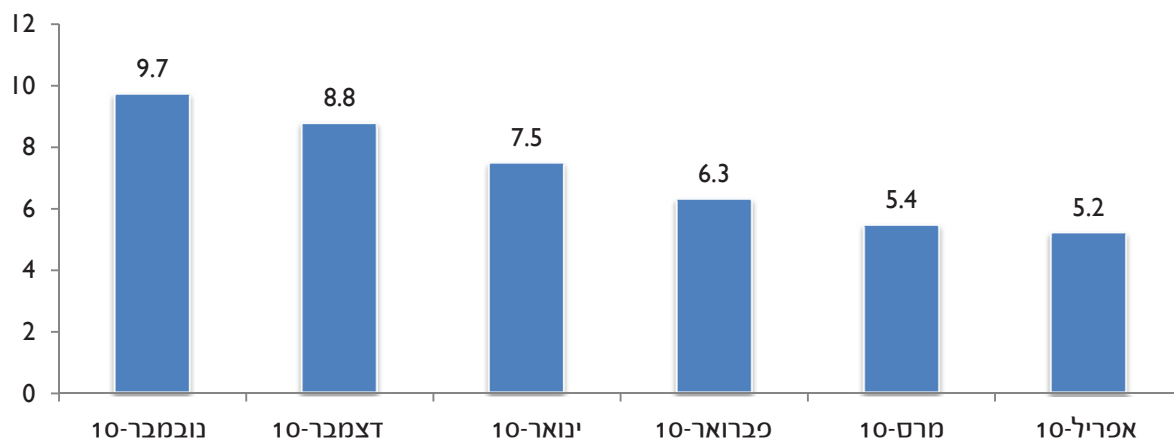
פעילות במעברים לרצועת עזה

בפעם הראשונה זה למעלה משנה נכנסים לעזה עץ ואלומיניום דרך המעברים; נמשכת הירידה ביבוא הדלק התעשייתי

בפעם הראשונה מאז יוני 2007 ואוקטובר 2008, בהתאמה, הורשו 15 מטעני אלומיניום ו-25 מטעני עץ להיכנס לעזה לצרכים מסחריים, בעוד שכניסת זכוכית נמשכת מאז דצמבר 2009. כל כמויות האלומיניום,

**יבוא דלק תעשייתי (במיליוני ליטרים)
נובמבר 2009 - אפריל 2010**

לייצא 300 טונות תותים. ברם, מאחר שמשלוחי התותים הראשונים הורשו לצאת את עזה בשלב מאוחר מאוד בעונה, בתחילת פברואר,¹³ יצאו את עזה השנה רק כ-52 מטענים. עונת היצוא לשנת 2010, לתותים ולפרי ציפורן גם יחד, כבר הסתיימה.

כניסת פלסטינים לתוך עזה והיציאה ממנה נותרו מוגבלות במידה רבה

תנועה של פלסטינים דרך מעברי הגבול רפיח וארז, הנתונים לשליטתן של הרשויות המצריות והישראליות, בהתאמה, נותרת מוגבלת ברובה למקרים רפואיים ולמקרים הומניטריים אחרים.

החודש ניכרה ירידה דרמטית במספר בני האדם שהצלחו להיכנס אל תוך רצועת עזה או לצאת ממנה דרך מעבר רפיח, בעיקר משום שלא היו פתיחות מתוכננות של המעבר. מי שנכנסו דרך רפיח באפריל (1,578) ייצגו כשישים אחוזים ממספר הנכנסים דרך רפיח במרס (2,530), בעוד שמספר היוצאים (112) היווה רק 2.5 אחוזים מן הנתון לחודש מרס (4,528). ביוני 2006, בעקבות לכידתו של החייל הישראלי גלעד שליט, החל מעבר רפיח לפעול באופן לא סדיר, וביוני 2007 נסגר רשמית; מאז נפתח המעבר באופן מתוכנן, אך כי לא סדיר, למשך 2-3 ימים מדי חודש, כדי לאפשר את כניסתם או יציאתם של אנשים מסוימים.¹⁴ בחמשת החודשים הראשונים של 2006 עברו במעברים במוצק ככל כיוון 650 איש מדי יום. מועדי הפתיחה הלא ודאיים והבלתי צפויים, לצד הקריטריונים המעורפלים לאישור המעבר וצפיפות היתר במעבר עצמו, מקשים מאוד על נוסעים פלסטינים העוברים במעבר רפיח.

מן הראוי לציין כי הותרה כניסתם לעזה של חמישה מטענים של חלפי חשמל המיועדים לחברה להפקת חשמל בעזה (GEDCO), ובכך הגיע המספר הכולל של מטענים של חלפי חשמל שהורשו להיכנס לעזה מאז תחילת השנה ל-24.

יבוא גז לבישול

במשך החודש נכנסו לעזה דרך צינור הדלק של כרם שלום 3,210 טונות של גז לבישול. נתון זה מייצג ירידה של 16 אחוזים לעומת החודש הקודם, שבו הגיע יבוא הגז לרמות הגבוהות ביותר מאז יולי 2009, כשהרשויות הישראליות החלו להעביר בהדרגה את יבוא הגז ממעבר נחל עוז למעבר כרם שלום.

יצוא

החודש הורשו חמישה מטעני פרחים טריים לצאת את עזה. עד עתה יוצאו מעזה במהלך שנת 2010 112 מטענים, שהגבלו לפרחים טריים (79) ולתותים (33). לדברי ועדת הסיוע החקלאי הפלסטינית, כ-300 דונמים נשתלו שתילי ציפורן, שבתנאים מיטביים יכולים להפיק עד 30 מיליוני פרחים. ברם, בחלקו בשל העובדה ששתילי הציפורן הדרושים לגידול הורשו להיכנס לעזה ב-2009 באיחור של חודש, הניבו השתילים רק 20 מיליוני פרחים. מבין אלה יוצאו כ-13 מיליוני פרחים (79 מטענים), ו-7 מיליוני הפרחים הנתרים שימשו בעיקר כמספוא לבעלי-חיים. את הפרחים הללו לא ניתן היה לייצא מכמה סיבות, ביניהן המצור הישראלי, איכותם הירודה והירידה במחירים ובביקוש באירופה.

גם יצוא התותים לא מימש את מלוא הפוטנציאל שלו. ועדת הסיוע החקלאי הפלסטינית מעריכה כי ניתן היה

כלל המקרים המטופלים על ידי סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם, המונים 700,000 פליטים עניים, לרבות 300,000 הפליטים החיים בעוני מחפיר, מעיד על האתגרים האדירים שעימם מתמודדים הארגונים המספקים סיוע הומניטרי וסיוע לפיתוח אנושי - ובמיוחד סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם - ברצועת עזה. עשור של הידרדרות חברתית-כלכלית, שנגרמה על ידי מדיניות של סגר ומצור, הרסה את אפשרויות המחיה, שחקה את הבסיס היצרני ורוששה בני אדם רגילים. אוכלוסיית עזה, מחוסרת עבודה וכמעט בלא תקווה לתעסוקה, נאבקה ברובה הגדול לשרוד. המצור המתמשך מחבל בסיכויים לשיפורים לטווח ארוך ולאי-תלות.

כלי שינוי במדיניות, סביר להניח כי התלות בסיוע רק תגבר. ובינתיים משמש סקר העוני כלי ליהוי טוב יותר ולהתמקדות בעניים ביותר אף בקרב העניים. יחד עם זאת, המשאבים הדרושים למתן מענה מספיק לנסיבות הנוכחיות הינם ניכרים. במקרה של סוכנת הסעד והתעסוקה של האו"ם, תגיב הסוכנות לעלייה הדרמטית בעוני המחפיר בסיוע ממוקד במזון, במוצרים שאינם מזון ובסיוע כספי. יישומן של התערבויות אלו יהיה מוגבל, בשל קשייה הכספיים של הסוכנות; על פי האומדן, בכדי לתת מענה ראוי לצרכיהם של החיים בעוני מחפיר שזוהו זה עתה, תזדקק הסוכנות רק ב-2010 לתוספת של 80-100 מיליוני דולרים למימון פעולותיה בעזה.

במשך חודש אפריל ניכרה ירידה קלה במספר הפלסטינים שיצאו את עזה דרך מעבר ארז, 2,074 לעומת מרס (2,463). כמו בחודשים קודמים, גם החודש היו מרבית הפלסטינים שעברו במעבר ארז (מעל 60 אחוזים) מטופלים ומלוויהם, בעוד שמרבית הנותרים היו אנשים שיצאו לביקורי משפחות.

סקר של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם מראה עלייה דרמטית בעוני המחפיר בעזה

סקר עוני שערכה לאחרונה סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם הראה כי מספר הפליטים החיים בעוני מחפיר ברצועת עזה שולש מאז תחילת המצור, ב-2007, על פי נתונים של סוכנות הסעד והתעסוקה.

הסקר, שאמד עד עתה יותר מ-74,000 משפחות,¹⁵ מראה את עומק העוני בעזה ומדגיש את הצורך במאמצים נוספים וממוקדים לטיפול במצב. על פי הממצאים של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם, 300,000 פליטים פלסטיניים בקירוב חיים בתנאי עוני מחפיר, עלייה לעומת 100,000 בתחילת 2007. המשפחות בקטגוריה זו לא היו מסוגלות כלל להבטיח גישה למזון, ואין להן האמצעים לרכוש אפילו את הפריטים הבסיסיים ביותר, כמו סבון, חומרי כתיבה לבית-הספר ומים ראויים לשתיה.¹⁶ הסקר יעודכן על בסיס שנתי, בכדי לאתר באופן שיטתי שינויים ומגמות.

סוגיות ברחבי השטח הפלסטיני הכבוש

תלמידה מהכפר א-ספיר (מובלעת בית יתיר) חייבת לחצות מדי יום את המחסום בדרכה לבית ספרה בכפר אימניזיל שמחוץ למובלעת. צילום: Save the Children UK

אפריל 2010	מרס 2010	הגנה על ילדים
2	2	ילדים פלסטינים שנהרגו
0	0	ילדים ישראלים שנהרגו
42	57	ילדים פלסטינים שנפצעו
0	0	ילדים ישראלים שנפצעו
0	0	ילדים פלסטינים שנעקרו עקב הריסת בתים
א.ג.	342	ילדים פלסטינים המוחזקים בבתי כלא ישראליים

עלייה בתקריות המביאות לשיבוש לימודים

קבוצת העבודה בהנהגת קרן החירום הבינלאומית של האו"ם לילדים (UNICEF), שנוסדה בעקבות החלטה 1612 של מועצת הביטחון של האו"ם, תיעדה ב-2010 מספר גדל והולך של תקריות שבהן תלמידים מנועים מלהגיע לבתי-ספרם, הלימודים נקטעים או שביטחון התלמידים נפגע.¹⁷ עד עתה היו בכל רחבי השפ"כ 26 תקריות כאלה, לרבות

המוגבלת וממערכת היתרי הבנייה שאוכפות הרשויות הישראליות. ככוח הכובש, מוטלת על ישראל האחריות העיקרית להגנה על ילדים פלסטיניים ולמימוש זכותם לחינוך.

צווים צבאיים עלולים להעמיד אלפים בסכנת גירוש

באפריל העבירו הרשויות הישראליות בכפייה פלסטיני שחי בגדה המערבית לרצועת עזה, על רקע ביקורת נרחבת בגין כניסתם לתוקף של שני צווים צבאיים חדשים, המרחיבים את יכולתו של צה"ל להעביר או לגרש בכפייה פלסטינים מבתיהם בגדה המערבית. ארגוני זכויות אדם פלסטיניים וישראליים כאחד הביעו את דאגתם מכך שהצווים הצבאיים עלולים להעמיד אלפי פלסטינים בסכנת מעצר, העמדה למשפט וגירוש, על פי קריטריונים לא ברורים ובלא ביקורת משפטית מספקת.²⁰

הצו בדבר מניעת הסתננות (מסי 1650) מרחיב את הגדרת "מסתנן", שהוחלה במקור על נתיני "מדינות אויב" שנכנסו אל הגדה המערבית באופן בלתי חוקי, ומחילה אותה על כל אדם השוהה בגדה המערבית בלי "היתר". מי שאין בידו היתר חשוף למעצר, כליאה, קנסות וגירוש תוך 72 שעות ממצרו. הצו אינו מגדיר מהו "היתר", לכד מהקביעה כי הוא אמור להיות היתר שהנפיקה ישראל. ככזה, הצו פתוח לפרשנות ועלול להשפיע על אלפי פלסטינים, שלא נדרשו עד עתה להחזיק בהיתרים ישראליים על מנת להתגורר בגדה המערבית, וכן על נתינים זרים. קיימים חששות כי הצו יאפשר את הקמתו של משטר היתרים צבאי חדש, שיתבסס על קריטריונים רחבים ומעורפלים.

הצו בדבר הוראות ביטחון (1649) מקים ועדה צבאית חדשה שמונתה לבחון ערעורים לפני גירוש. הצו קובע כי כל מי שמוחזק במעצר יובא לפני הוועדה תוך לא יותר משמונה ימים (ארבעה אם העצור קטין) מיום הוצאתו של צו גירוש. כמו כן מוסמכת הוועדה להאריך מעצר עד 60 יום (30 יום במקרה של קטינים). הצו אינו מתיר במפורש את הזכות לערער בפני בית משפט או גישה ליעוץ משפטי, וכן אינו מבטיח שאדם לא יגורש תוך 72 שעות בכפוף לתנאים בצו 1650.

חמש בחודש אפריל, לעומת סך של 13 תקריות מדווחות בשנת 2009 בתקופה שאחרי סוף מתקפת "עופרת יצוקה", 18- בינואר.¹⁸

תקריות גישה המשפיעות על ביקורים בבית-ספר כוללות לרוב: סגרים על כבישים ומחסומים, המונעים מתלמידים להגיע לבתי-ספר; חיפושים במחסומים הגורמים לתלמידים להפסיד שעות לימודים; הצקה מצד חיילים ישראלים או מתנחלים; ומקרים חמורים יותר של אלימות מתנחלים הגורמת לפגיעת תלמידים בדרכם לבית-הספר. באפריל הפסידו תלמידים פלסטיניים משכונת סילוואן שבירושלים המזרחית שני ימי לימודים, האחד בעקבות סגרים שהטילה ישראל ב-1 באפריל לרגל חג הפסח, והשני ב-25 באפריל, כשמתנחלים קיימו צעדה בשכונה (רי גם הסעיף העוסק בנפגעים בגדה המערבית). בתקרית גישה נוספת, 19 ילדים ממובלעת של הגדר בדרום חברון (מובלעת בית יתיר) עוכבו במחסום הסמוך למשך 90 דקות בדרכם אל בית-ספרם וממנו, כשאנשי חברת אבטחה פרטית ישראלית דרשו מן הילדים להראות את תעודות הלידה שלהם, שרובם לא נשאו עליהם.

עד עתה התרחשו השנה שש תקריות מדווחות של פעילות צבאית ישראלית, ושתי תקריות של אלימות מתנחלים, שגרמו לנזק לבתי-ספר או סיכנו בצורה אחרת את ביטחונם של הילדים שנכחו בהן. ב-12 באפריל פשטו חיילים ישראלים על בית-הספר היסודי לבנים בכפר עזון, כחיפוש אחר ילדים שלכאורה יידו אבנים על גיפיים צבאיים בכפר. אך שלא דווח על מעצרים, זו הפעם השנייה תוך פחות מחודש שהצבא הישראלי עורך פשיטה על בית-ספר בקהילה זו.

השפעתן של התקריות שדווחו לעיל על הישגי הלמידה הנרכשים מעוררת דאגה גוברת, ככל שמתקרב מועדן של בחינות סוף השנה. התקריות הללו מחריפות עוד יותר את המגבלות על הגישה לחינוך המשפיעות על ילדים פלסטיניים ברצועת עזה, בירושלים המזרחית ובשטח C של הגדה המערבית, כתוצאה מהמחסור במרחב מספיק בבתי-הספר. ברצועת עזה זו תוצאה ישירה של המצור, המונע את יבוא החומרים הדרושים לתיקון בתי-ספר ולבנייתם מחדש. בירושלים המזרחית ובשטח C נובע המחסור מן הגישה

קטעים מראיונות שערך ארגון Save the Children UK

"אני מאוד אוהב את בית-הספר, אבל אני לא אוהב ללכת אליו מפני שלוקח לי שעותיים להגיע הביתה בגלל המחסום, ואחר-כך המרחק הגדול שאני צריך ללכת. בדרך כלל כשאני מגיע הביתה אני עייף מאוד." - תלמיד בן 15 מן הכפר א-סיפר (מובלעת בית יתיר), הלומד בבית-הספר אימניזיל שמחוץ למובלעת.

"אני הולך לבית-הספר עם קבוצה גדולה של ילדים מהכפר שלנו, עם הליווי הצבאי (הישראלי) שמגן עלינו לפעמים מהמתנחלים. כל יום אני מרגיש פחד. אני אוהב את בית-הספר, אבל אני לא אוהב את הדרך לבית-הספר." - תלמיד בן 10 מהכפר טובא (דרום חברון), הלומד בבית-הספר א-טוואני.⁹¹

עדיין אינה ברורה כל צרכה, דומה שהם עומדים בסתירה למספר תנאים של החוק הבינלאומי, ובמיוחד האיסור, הקבוע בחוק ההומניטרי הבינלאומי, על העברות של יחידים או העברות המוניות בתוך או אל מחוץ לשטח כבוש.²¹

הליך הפנייה המשולבת (CAP)

הליך הפנייה המשולבת 2010 בשפ"כ (CAP 2010) קורא לגיוס 664.4 מיליוני דולר ארה"ב. החודש ניכרה עלייה קלה מאוד ברמות המימון. אנו ממשיכים להפציר בסוכנויות ובארגונים לעדכן את אתר שירות המעקב הפיננסי.

נכון ל-4 במאי רמות המימון הינן 137 מיליון דולר ארה"ב, או 21 אחוזים מסך הדרישות. מגזרים שמשכו תורמים עד עתה הינם חקלאות - שלושה אחוזים (מסך הדרישות של המגזר), כסף מזומן לעבודה וסיוע בכסף מזומן (תשעה אחוזים), ביטחון תזונתי (27 אחוזים), בריאות ותזונה (7 אחוזים), הגנה (11 אחוזים), ומים, תברואה והיגיינה (שלושה אחוזים).

לדברי הרשויות הישראליות, הצווים הצבאיים נועדו לשפר את הפיקוח המשפטי, בעקבות ביקורת שמתח בית המשפט העליון הישראלי על המדיניות הנוכחית בפסיקתו מן השנה שעברה, שהביאה לביטול של שני צווי גירוש לפחות. עם זאת, מספר ארגונים הביעו את חששם שהצווים ישמשו להגביל פיקוח משפטי שכזה, משום שיחליפו הליך משפטי בהליך צבאי, ובה-בעת ירחיבו את כוחו וסמכותו של הצבא לעצור, להעמיד למשפט ולגרש יחידים החיים בגדה המערבית.

בהתחשב במונחים הרחבים של נוסח הצווים, עדיין לא ברור נגד מי וכיצד ייושמו. ייתכן שקבוצות מסוימות מצויות בסיכון גדול יותר מאחרות. בין אלה עלולים להימנות פלסטינים שלא נרשמו במרשם האוכלוסין הפלסטיני שמנהלת ישראל, או שלדברי הרשויות הישראליות רשומים בכתובת בעזה, גם אם נולדו והם חיים בגדה המערבית. פרטים המצויים בסיכון כוללים גם בני זוג זרים של פלסטינים, ונתינים זרים שאשרותיהם לא חודשו, כולל עובדים של ארגוני זכויות אדם וארגונים הומניטריים. אף שהשפעתם האפשרית של הצווים

הערות

תוואי הגדר; הכפרים א-דבע, ואדי א-רשא וראס א-טירה נמצאים כעת מחוץ למובלעת אלפי מנשה. עם זאת, הכפרים ערב א-רמאדיין אל-גינבי וערב אבו פרדה נותרו בעברה השני של הגדר.

9. נתון זה כולל פלסטיני אחד שמת בכרואר מפצעים שנפצע לפני שלוש שנים.

10. באפריל יצאו כוחות ישראליים כ-16 הזדמנויות נפרדות לחדירות לעומק כמה מאות מטרים בשטח עזה, ובכל פעם נסוגו אחרי שפילסו ושיטחו אדמות.

11. לדברי הקרן להתפתחות נשים של האו"ם, סעיף 340 של החוק הירדני מס. 16 (1960), הישים בגדה המערבית, קובע עונש מופחת לגבר ההורג קרובת משפחה נואפת. בדומה לכך, סעיף 237 של החוק המצרי מס' 58 (1937), הישים ברצועת עזה, קובע נסיבות מקלות לרצח רעיה (אבל לא בעל) בגין ניאוף.

12. הירידה באספקת הדלק לתחנת הכוח מאז דצמבר 2009 נובעת מפגיעתה של הסובסידיה הישירה של הנציבות האירופית, שמימנה את רכישת הדלק לתחנת הכוח של עזה.

13. עונת היצוא היא מנובמבר עד פברואר.

14. בנוסף על אותם 2-3 ימים, מדי חודש מורשים אנשים נוספים לצאת באמצעות תיאום מיוחד.

15. הסקר משתמש במתודולוגיה מבוססת תזונה ונכסים, שבמסגרתה מביאים בחשבון מגוון מאפיינים דמוגרפיים של משק הבית וגורמים תלויי הקשר, כדי לאמוד את הוצאות המשפחה. עובדים סוציאליים מטעם סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם ביקרו אצל כל הפליטים שהגישו בקשה להשתתף באומדן.

1. במרס 2010 נרשם המספר הגבוה ביותר של מקרי פגיעה של פלסטינים שתועדו בגדה המערבית בחודש אחד מאז החל המשרד לתיאום עניינים הומניטריים לרשום נפגעים, בינואר 2005.

2. ישראלי נוסף נפצע על ידי כוחות ישראלים במהלך הפגנות נגד הגדר.

3. נפגעו בידי פלסטינים.

4. מאפריל 2009 עד מרס 2010.

5. עשרה בקהילת שיעב אל-בטן מדרום לאזור יטא (נפת חברון), ארבעה בכפר אל-גייב (נפת ירושלים), ארבעה בחלחול (נפת חברון), אחד בכי אליאס (נפת קלקיליה), שניים באום אל-חייר (נפת חברון), שניים בחירבת טנא (נפת שכם), שלושה באל-גיפתליכ (נפת יריחו) ואחד בקבטייה (נפת ג'נין). בשעב אל-בטן נמסר צו בעל פה נוסף נגד אוהל חדש שהוקם במקום. חלק מן הצווים שחולקו בשעב אל-בטן משפיעים על שלושה אוהלים, שניתנו על ידי ארגון לא ממשלתי בינלאומי למשפחות הזקוקות למחסה נאות.

6. לפרטים נוספים ר' המשרד לתיאום עניינים הומניטריים בשפ"כ (OCHA oPT), נתונים על שייחי גיראה, אוגוסט 2009.

7. למידע נוסף על סוגיות וצורך הומניטרי בשטח C, ר' גיליונות של המעקב ההומניטרי מדצמבר 2009, ינואר 2010 ומרס 2010. ר' גם המשרד לתיאום עניינים הומניטריים בשפ"כ (OCHA oPT), "הגבלת המרחב: משטר התכנון והכנייה שישראל מיישמת בשטח C של הגדה המערבית", דצמבר 2009.

8. התפתחות אחרונה: ב-12 במאי סילק הצבא הישראלי את מחסום ראס עטיה, אחרי שהשלים את העתקת

19. הצ'טוטים נרשמו על ידי Save the Children UK
בראיונות שנערכו בפברואר 2010.
20. רי "צו צבאי חדש מגדיר את כל תושבי הגדה המערבית
כ"מסתננים" שניתן לכלוא ולגרש". מאת המוקד ואחרים,
ה-11 באפריל 2010 - את הנוסח המלא ניתן לקרוא
ב: http://www.hamoked.org.il/news_main_heb.asp?id=907
וישראליים קוראים לסיים את מדיניות הגירוש של הצבא
הישראלי בגדה המערבית", מאת עדאלה ואחרים,
ה-13 באפריל 2010. את הנוסח המלא ניתן לקרוא
ב: http://www.hamoked.org.il/news_main_heb.asp?id=919
21. רי סעיף 49 לאמנת גינבה הרביעית, שאת נוסחה ניתן
לקרוא ב: www.icrc.org/ihl

16. סקר העוני של סוכנת הסעד והתעסוקה של האו"ם
משתמש בנוסחת מבחן הכנסה "proxy" המתודולוגיה
המבוססת על תזונה ונכסים אומרת את הוצאות
המשפחה באמצעות שקלול של מגוון מאפיינים
דמוגרפיים של משק הבית וגורמים תלויי הקשר, כדי
לקבוע את רמת העוני.
17. קבוצת העבודה (הידועה גם בשם "קבוצת העבודה
ישראל-שפ"כ לעניין הפרות דין חמורות נגד ילדים")
עוקבת אחר הפרות חמורות נגד ילדים בישראל ובשטח
הפלסטיני הכבוש (שפ"כ), כולל מקרי הרג ופציעה,
מעצר, כליאה ועינויים, גיוס ילדים והשימוש בהם בידי
כוחות וקבוצות חמושים, מתקפות על בתי-ספר ובתי-
חולים, עקירה בכפייה ומניעת גישה הומניטרית, לרבות
גישה לבריאות ולחינוך.
18. בנוסף, במהלך מתקפת "עופרת יצוקה" נהרסו בעזה
18 בתי-ספר ויותר מ-260 בתי-ספר נפגעו.

ברשימה המפורטת לעיל ארגוני וסוכניות או"ם וארגונים הומניטריים מקומיים ובינלאומיים המשתתפים בקבוצת עבודה מגזרית ומספקים בעקביות מידע עבור דו"ח המעקב ההומניטארי:

United Nations Children's Fund (UNICEF), United Nations Development Programme (UNDP), United Nations Development Fund for Women (UNIFEM), United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO), United Nations Food and Agricultural Organization (FAO), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), United Nations Office for the High Commissioner of Human Rights (OHCHR), United Nations Population Fund (UNFPA), United Nations Relief and Works Agency for

Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process (UNSCO), World Food Programme (WFP), World Health Organization (WHO), Al Haq, Badil, Save the Children (UK), Defence for Children International – Palestine Section (DCI-PS), Oxfam GB, Palestine Hydrology Group (PHG), Campaign for the Right to Enter, ACF-E, AAA, ACP, ACAD, and members of the Temporary International Mechanism (TIM).

*לפרטים ולמידע נוסף פנו אל יחזקאל ליין, דוא"ל: lein@un.org טל: 02-5829962

הנוסח המחייב הוא המקור בשפה האנגלית - לקריאתו פנו לאתר: OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2010_04_english.pdf